

PAULA STRADIŅA
KLĪNISKĀ UNIVERSITĀTES
SLIMNĪCA

Informācija par Intensīvās terapijas un reanimācijas nodaļu

- Intensīvās terapijas un reanimācijas nodaļu (turpmāk - ITRN) atrodas Stradiņa slimnīcas B kvartālā, ieeja B3 ([Stradiņa slimnīcas teritorijas plāns](#) | [Stradiņa slimnīca \(stradini.lv\)](#)). ITRN nodrošina ārstēšanu pacientiem ar vienas vai vairāku orgānu sistēmu dzīvību apdraudošu mazspēju, kam iemesls ir dažāda veida saslimšanas – neiroķirurģijas, neiroloģijas, ar dažādām vēdera dobuma vai plaušu saslimšanām, kā arī masīvas infekcijas jeb tā saucamās sepses gadījumos, kā arī ar dažādiem ginekoloģiskiem vai dzemdniecības sarežģījumiem.
- Katru dienu 24/7 režīmā strādā trīs ārsti anesteziologi reanimatologi, 8 - 9 māsas, 5 - 6 māsu palīgi un jaunākie māsu palīgi. ITRN sertificēto speciālistu vadībā notiek arī medicīnas māsu un topošo ārstu, ārstu rezidentu un doktorantūras programmā studējošo apmācības.
- Pēc nepieciešamības pacienta ārstēšanā tiek pieaicināti konsultanti no citām specialitātēm, veidojot speciālistu multidisciplināru komandu, kā arī tiek veikti specializētie izmeklējumi un nodrošināta atbilstoša ārstēšana un aprūpe. Lai izskatītu katra pacienta izmeklēšanas un ārstēšanas taktiku un izlemtu tālāko plānu, regulāri notiek klīnikas vadītāja, ITRN virsārsta un dežūreanimatologu kopējas vizītes. PSKUS Infekciju slimību un hospitalās epidemioloģijas konsultatīvā dienesta speciālisti atbalsta ITRN komandu antibakteriālās terapijas jautājumos.
- Katru darba dienu līdz plkst. 16.00 ITRN darbu pārrauga ITRN virsārsts. Virsārsts ir pieejams sarunai ar pacientu tuviniekiem - pacienta laulāto, partneri, tuvāko radnieku vai pacienta pilnvaroto persona.

Apmeklējums

- Ņemot vērā ITRN darba specifiku un neprognozējamo ikdienas darba apjomu, pacientu tuvinieki tiek aicināti būt saprotošiem, ka pacienta apmeklējumu laiks ir katru dienu no plkst. 17.00 – 19.00. Situācijās, kad tuvinieki dzīvo tālu, ir atkarīgi no sabiedriskā transporta vai ir citi nozīmīgi apstākļi, apmeklējuma laiks ir individuāli saskaņojams ar

pacienta tās dienas ārstējošo ITRN ārstu un virsārstu, un apmeklējums plānojams atbilstoši konkrētajai dienai un darba apjomam.

- Jūsu tuvinieka veselības stāvokli apmeklējuma laikā ir iespējams pārrunāt ar dežūreanimatologu, kā arī aicinām sazināties ar Jūsu tuvinieka ārstējošo ārstu.
- Apmeklēt savus tuviniekus ITRN etapā aicinām ne vairāk kā 2 cilvēkus vienlaicīgi.
- Apmeklēt pacientu viņa nepilngadīgajiem bērniem nav aizliegts, tomēr katra reize ir pārdomājama, ņemot vērā bērna vecumu, viņa emocionālo stāvokli un katra konkrētā pacienta veselības stāvokli.
- Apmeklējot savu tuvinieku, lūdzu, zvaniet pie durvīm, nosauciet sava tuvinieka uzvārdu un savu statusu attiecībā pret pacientu.
- Ikvienu pacienta izmeklējumu rezultāti, ārstēšanas taktika, tās gaita tiek katru dienu pārskatīta un pacienta tuvinieki var saņemt kopējo informāciju. Lūdzam būt saprotošiem, ka informācija par pacientu un viņa ārstēšanu tiek sniegta atbilstoši Pacientu tiesību likumā noteiktajam.

Telefoniska komunikācija ITRN

- Lai uzzinātu par pacienta veselības stāvokli, aicinām zvanīt VIENU pacienta tuvinieku. Vairāku cilvēku zvanīšana ne tikai var kavēt ikdienas darbu, bet arī var radīt saņemtās informācijas dažādu izpratni un satraukumu, pārratusus tuvinieku starpā.
- Ņemot vērā ikdienas darbu, dažādu speciālistu vizītes, iespējamus izmeklējumus, aicinām pacientu tuviniekus zvanīt pēc plkst. 12.00. Katrs pacients ir unikāls un par tālāko komunikāciju tiek sarunāts atbilstoši situācijai un tuvinieku iespējām.
- Komunikācijai ar pacienta tuviniekiem katram dežurējošam reanimatologam ir darba telefons, kura konkrētais numurs pirmajā dienā tiek iedots pacienta tuviniekam apmeklējuma laikā.

ITRN virsārsts +371 67095355

ITRN dežūrārsti +371 6706 9250

+371 67069700

+371 67069957

ITRN virsmāsa pacientu aprūpes jautājumos +371 6706 9958

- Lūdzam ņemt vērā, ka informācijas apjoms telefoniski var būt reducēts, atbilstoši fizisko personu datu aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem, un informācija tiek sniegta TIKAI pacienta likumiskajiem pārstāvjiem/tuviniekiem. Ir saprotams draugu un darba kolēģu satraukums, taču šajā situācijā lūdzam visu informāciju par pacienta stāvokli jautāt pacienta tuviniekiem.

- Aicinām būt atbildīgiem un katram aizpildīt e-veselībā ([Sākums \(eveseliba.gov.lv\)](http://eveseliba.gov.lv)) informāciju par savām kontaktpersonām un pilnvarojumiem, lai mediķi zinātu, kurām personām drīkst sniegt informāciju par Jūsu veselības stāvokli.

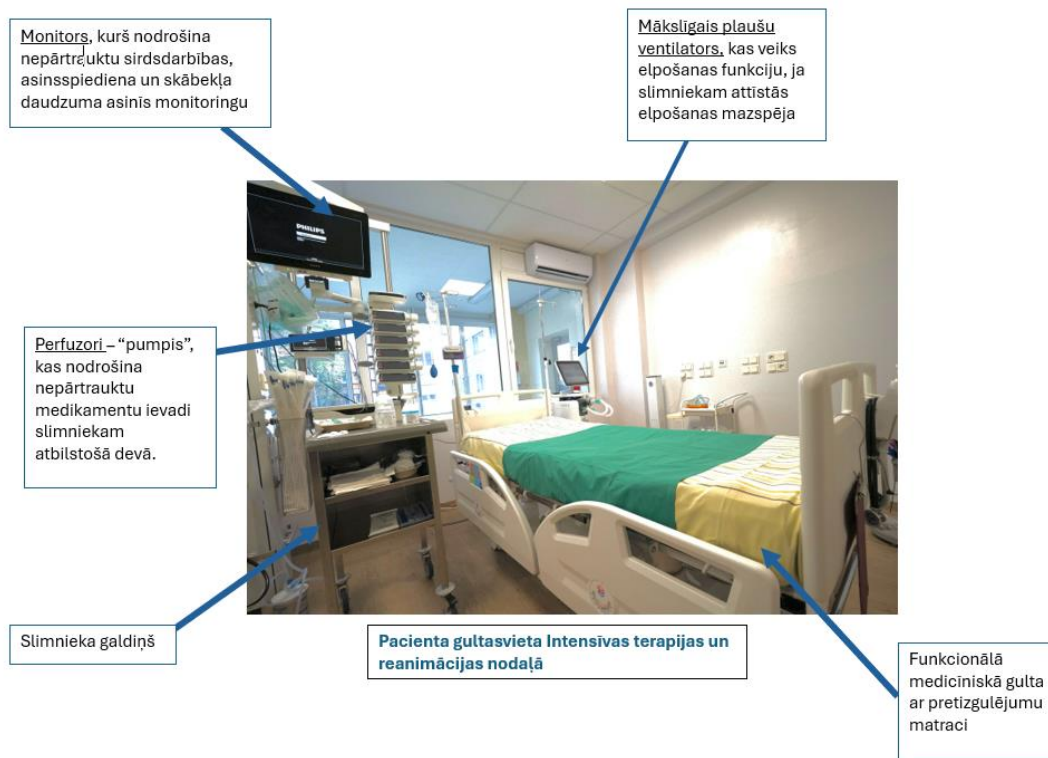
Ko Jūs varētu redzēt sava apmeklējuma laikā ITRN

Lai jau iepriekš varētu iepazīties ar ITRN izmantotajām ierīcēm, sniedzam ieskatu tehnoloģijās –

- **Monitors**, kurš nodrošina nepārtrauktu sirdsdarbības, asinsspiediena un skābekļa daudzuma asinīs monitoringu.
- Uz pacienta krūšu kurvja ir piestiprināti vadi – sirdsdarbības monitoringam.
- Uz pacienta pirksta gala vai auss līpiņas ir piestiprināts īpašs uztvērējs, kas nosaka **skābekļa piesātinājumu** asinīs.
- Lai nodrošinātu **nepārtrauktu asins spiediena** uzraudzību un ņemtu asins analīzes, plaukstas rajonā vai reizēm pacienta cirksnī artērijā ir ievadīts īpašs katetrs.
- Situācijās, kad pacientam ir nozīmēti daudz dažādi medikamenti, tie ir kairinoši vēnu sienīgai, vai pacientam nav iespējams ielikt katetru standarta pieejas vietās vēnās, tiek ievadīts lielāka izmēra katetrs (**centrālais venozais katetrs**) liela izmēra vēnā kaklā, zem atslēgas kaula vai cirksnī.
- Visiem pacientiem ITRN ir svarīgi saprast viņiem ievadītā un izvadītā šķidruma bilanci un nieru funkciju, tādēļ neatņemama ārstēšanas procesa sastāvdaļa ir **urīnpūšļa katetrs**.
- Lai izvērtētu kuņģa darbību, nodrošinātu pacientam nepieciešamos medikamentus un ēdināšanu, caur pacienta degunu vai muti ir ievadīta **zonde**.
- Ja pacientam akūtā saslimšana ir radījusi vai arī ir hroniski slimības rezultātā attīstījusies nieru mazspēja un organisms nespēj izvadīt šķidrumu un šlakvielas, kā īslaicīga metode ir iespējama **nieru aizstājterapija** ("mākslīgā niere"). To nodrošina caur paliela diametra katetru, ievadītu vienā no lielajām vēnām kaklā, zem atslēgas kaula vai cirksnī, un pieslēdzot mākslīgās nieres aparātam.
- Pacientiem pēc galvas smadzeņu traumām, asins izplūdumiem galvas smadzenēs, aneirismu (asinsvadu "maisiņu") plīsumiem **galvas smadzeņu** dobumā tiek ievadīts īpašs **sensors-katetrs**, kas palīdz monitorēt spiedienu galvas smadzenēs, izvadīt šķidrumu (likvoru) un pēc nepieciešamības – paņemt smadzeņu šķidrumu analīzēm.
- **Drenas** – atkarībā no pacienta saslimšanas un ārstēšanas taktikas, dažāda izmēra un lokalizācijas drenas var būt ievadītas gan krūšu kurvī,

gan vēdera dobumā. Par to nozīmi vairāk Jums izskaidros ārstējošais ārsts.

- **Ķermeņa tūska** – gan sirds un nieru mazspēja, gan nekustīgums/mazkustīgums var radīt roku, kāju vai visa ķermeņa tūsku.
- **Izgulējumi** – visi pacienti ITRN guļ uz īpašiem pretizgulējumu matračiem, ķermeņa kritiskās vietas ir pasargātas ar īpašiem pretizgulējumu plāksteriem, katru dienu tiek grozīti, pie viņiem nāk **fizioterapeits**. Taču ir situācijas, kad pacienta vispārējais stāvoklis ir bijis kritisks, vai arī viņa ķermeņa masa ir izteikti maza (ķermeņa kauli nav ar muskuļu slāni pasargāti) vai arī izteikti liela (palielināta masa rada daudz lielāku spiedienu uz ādu), nav bijusi iespējama pacienta grozīšana vai arī pats pacients nav bijis sadarbīgs un atteicies gulēt uz sāniem, izgulējumi var attīstīties. Šādās situācijās tiek iesaistīts **brūču aprūpes speciālists**, fizioterapeits par iespējamu taktiku izgulējumu aprūpē.
- Lielākoties pacientu vispārējais veselības stāvoklis, atrodoties ITRN, ir ļoti smags, un viņu elpošana un siekalu norīšana ir traucēta. Lai nodrošinātu adekvātu skābekļa apmaiņu, izvairītos no mutes/kuņģa satura nokļūšanas plaušās, pacientiem tiek ievadīta īpaša **caurulīte elpceļos (intubācijas caurulīte)** un uzsākta **mākslīgā plaušu ventilācija**. Situācijās, kad šāda caurulīte varētu būt prognostiski ilgi nepieciešama (dēļ pacienta smadzeņu bojājuma, vai plaušu sasilšanas), operācijas veidā kakla priekšējā sienā tiek izveidots grieziens un ievadīta cita veida caurulīte elpceļos – traheostoma. Pacienta mute ir brīva, ja pacienta kopējais stāvoklis pieļauj – pacients var uzsākt dzert un ēst caur muti. Pacientiem ar traheostomu ir mazliet komfortablāk, viņi mēģina runāt, tomēr viņu balsi nevar dzirdēt. Rekomendējam komunikācijā ar pacientu izmantot vairāk “jā” vai “nē” jautājumus, vai arī lūgt runāt īsiem teikumiem un ar lūpām vārdus veidot lēnām. Tāpat ir pieejams izdrukāts alfabēts, kuru pacients var lietot.
- Ņemot vērā visus iepriekš minētos katetrus, drenas un elpceļu caurulīti, pacientu smago stāvokli, **lai pacients nenodarītu pāri sev** kādu no tiem nejauši izraujot (tas var radīt dažāda lieluma komplikācijas pašam pacientam) **pacientu rokas var būt fiksētas**. Pacientu stāvoklim uzlabojoties un atgriežoties paškritikai, sadarbīgumam ar personālu, roku fiksācija nav nepieciešama.
- Atrašanās ITRN un pati saslimšana ir liels stress organismam, tādēļ, lai mazinātu stresu, sniegtu pacientam komfortu un nodrošinātu tālāko mērķtiecīgo ārstēšanu, ir nepieciešama dažādas intensitātes nomierinošu vai miega un pretsāpju līdzekļu ievadīšana. Ja to prasa ārstēšana, pacientam var pielietot “medikamentozo komu”, lai pilnībā ļautu atpūsties smadzeņu darbībai.

Pacientu aprūpe ITRN intensīvās terapijas nodaļā

- Pacientu aprūpi nodrošina īpaši apmācītas māsas un māsu palīgi, un katras māsas aprūpē ir divi vai maksimums - trīs pacienti.
- Māsa nodrošina - dažādu analīžu paraugu paņemšanu, ārsta nozīmētās ārstēšanas saņemšanu, pacienta asins spiediena un sirds ritma, elpošanas, skābekļa piesātinājuma asinīs, temperatūras reģistrēšanu, siekalu un elpceļu sekrēta atsūkšanu no mutes un elpceļiem, kopā ar māsu palīgiem ik pāris stundas pacientu pozicionēšanu gultā un pacienta ķermeņa higiēnu.
- Māsa savas kompetences ietvaros var atbildēt uz jautājumiem, kā pagājusi diena - vai pacients ir adekvāts un pamodies, vai ēdis pats vai saņem nepieciešamo ēdienu caur īpašu zondi, vai pacients ir atkarīgs no elpošanas mehāniskā atbalsta vai spēj pats elpot, vai pacientam ir izgulējumi.

Infekciju profilakse

- Daļai no pacientiem, kuri ārstējas ITRN, ir ļoti novājināta imunitāte, un jebkura jauna infekcija var būt liels risks atlabšanas procesā. Pirms tuvinieka apmeklējuma lūdzam novērtēt savu pašsajūtu un veselības stāvokli, un iesnu, klepus, paaugstinātas ķermeņa temperatūras

gadījumā apmeklējumu atlikt uz citu dienu un parūpēties pašiem par savu veselību.

- Pirms ieešanas pacienta palātā Jūs palūgs dezinficēt rokas. Atkarībā no konkrētā brīža kopējiem infekciju riskiem (gripas vai citu infekciju izplatības valstī), iespējams, Jums būs jāuzvelk vienreizējas lietošanas priekšauts un elpceļu aizsargmaska. Arī pēc iziešanas no ITRN lūdzam Jūs dezinficēt rokas.

Pacients divaini uzvedas, nevienu neatpazīst?

- Dažreiz pacienti mēdz uzvesties savādāk, kā viņa tuvinieki viņus pazīst. Iemesli ir ļoti dažādi - pati saslimšana var radīt uzvedības izmaiņas (piemēram, galvas trauma, insults), iepriekš lietota alkohola vai citu vielu radītas sekas, medikamentu blakus efekti.
- Taču ir arī tāds jēdziens kā "ar intensīvo terapiju saistīts delīrijs un encefalopātija" - masīva infekcija, elektrolītu izmaiņas, orgānu funkciju traucējumi, izmainīts dienas un nakts ritms, atrašanās sev neierastos apstākļos, būt atkarīgam no citiem cilvēkiem vai skābekļa bads var ietekmēt smadzeņu funkciju, un pacients var būt uzbudināts, dezorientēts, agresīvs, neapzināties savu stāvokli un savu atrašanās vietu, var redzēt halucinācijas un var novērot citas mentālas problēmas.
- Mentālā stāvokļa stabilizācija un iespējamās sekas ir atkarīgas no pacienta pamatslimības un viņa vecuma. Reizēm, lai palīdzētu pacienta mentālajai veselībai stabilizēties, tiek lūgta **psihologa vai psihiatra palīdzība**. Liela daļa pacientu savu atrašanos ITRN pēc izrakstīšanās nemaz neatceras.

Vai pacientam ir nepieciešams kaut ko atnest?

- Kamēr pacients atrodas ITRN, viņš tiek nodrošināts ar visu viņam nepieciešamo ārstēšanu un aprūpi. Ja pacients pirms slimnīcas ir lietojis kādus medikamentus, lūdzam par to lietošanu un devām informēt ārstu, lai zinātu, vai kāds no tiem ir obligāti jāturpina lietot arī intensīvās terapijas apstākļos.
- Reizēm, kad pacienta veselības stāvoklis uzlabojas, ja pacients izsaka vēlmi un no medicīniskā stāvokļa ir pieļaujams, tuvinieki var atnest kādu ēdienu vai dzērienu, saskaņojot to ar ārstējošo ārstu.
- **Lūdzam pacientam nenest ziedus vai apģērbu, kā arī mājas piederumus**. Visas pacienta personīgās mantas, kas bijušas paņemtas līdz uz slimnīcu, tiek iepakotas un nodotas glabātuvē. Tās saņemt ir iespējams pašam pacientam pēc izrakstīšanās no ITRN vai arī atsevišķos gadījumos - pacienta likumiskajam pārstāvim.

Vai drīkst lietot mobilo telefonu ITRN?

- Intensīvās terapijas apstākļos lūdzam respektēt slimnīcas noteikumus un citu cilvēku privāto telpu, nelietot personīgo telefonu, netraucēt blakus esošos pacientus.
- Fotografēt vai filmēt ir aizliegts.

Kā Jūs varat palīdzēt?

- Pacientu radnieki bieži jautā, vai viņi var kaut kā palīdzēt atveseļošanās procesā, kamēr pacients ārstējas ITRN. Pacients saņem visu nepieciešamo ārstēšanu un izmeklējumus, kas ir konkrētajā gadījumā nepieciešams. Tomēr, mēs aicinām tuviniekus būt pacietīgiem un saprotošiem, jo ārstēšanās process bieži vien nav ātrs.
- Vislabākā palīdzība ir pacienta tuviniekiem, draugiem un kolēģiem rast iespēju ziedot asinis ([Valsts asinsdonoru centrs \(vadc.lv\)](http://Valsts.asinsdonoru.centrs(vadc.lv))), jo mēdz būt situācijas, kad jebkuram no pacientiem var būt nepieciešamība veikt asins komponentu pārliešanu.
- Tā pat arī rekomendējam Jums pašiem parūpēties par savu emocionālo un fizisko veselību, jo Jūsu atbalsts un klātbūtne būs ļoti svarīga pacienta tālākā ārstēšanās un rehabilitācijas procesā.

Kas būs pēc ārstēšanās ITRN?

- Ārstēšanās ilgums ITRN ir atkarīgs no pacienta saslimšanas iemesla - pēc operācijas stabilizācijai varētu vajadzēt pāris dienas, taču plaša plaušu karsoņa, aizkuņģa dziedzera iekaisuma vai sepses dēļ tas var aizņemt nedēļas vai pat mēnešus.
- Pēc ITRN pacients tiek pārvests tālākai ārstēšanai un rehabilitācijai atpakaļ uz savas saslimšanas profila nodaļu, vai arī uz citu slimnīcu atbilstoši ārstēšanas specifikas nepieciešamībai.
- Situācijās, kad pacienta veselības stāvoklis ir ar neatgriezeniskiem bojājumiem un ar mūsdienu medicīnas metodēm stāvokļa uzlabojums nav sasniedzams, pacientam ir nepieciešama aprūpe un komforts, ko iespējams turpināt paliatīvās aprūpes nodaļā vai arī kādā no valsts specializētajiem aprūpes centriem. Vairāk informāciju var iegūt pie ārstējošā ārsta un slimnīcas sociālā darbinieka. [Paliatīvās aprūpes mobilās komandas pakalpojumi pacienta dzīvesvietā | Nacionālais veselības dienests \(vmnvd.gov.lv\)](#)

Ja medicīniskais stāvoklis nav ārstējams vai atlabšana nav iespējama - kas seko tālāk?

- Diemžēl ir dzīvību ierobežojošas slimības, no kurām atlabšana nav sagaidāma vai arī iespējamā dzīves kvalitāte būs zema. Šādās situācijās augsta riska invazīvas ārstēšanas metodes var nebūt pacienta labākajās interesēs.
- Ārsti ar pacientu, ja viņa veselības stāvoklis būs atbilstošs, vai ar likumisko pārstāvi (ja pacients pats nespēs izteikt savu gribu par tālāko taktiku) izrunās visas iespējas. Iespējamais rīcības plāns var ietvert atteikšanos no atsevišķām terapijas metodēm, piemēram, mākslīgās plaušu ventilācijas, medikamentiem sirdsdarbības uzturēšanai, nieru aizstājterapijas, utt., to vietā vairāk koncentrējoties uz pacienta komfortu. Ārsti varētu arī jautāt, vai pacients dzīves laikā ir izteicis savu gribu dzīves nogalē.
- Situācijās, kad pacienta stāvokļa smagumu nosaka plašs neatgriezenisks smadzeņu bojājums (vai nu liels asins izplūdums, vai skābekļa bada radīts bojājums) ar sekojošu smadzeņu tūsku un smadzeņu nāvi, pacients vēl pēc savas nāves var izglābt kādam citam dzīvību, ziedojot savus orgānus. Vairāk informācija par orgānu ziedošanu [Orgānu ziedošana un transplantācija | Stradiņa slimnīca \(stradini.lv\)](http://stradini.lv)

Atbalsts pacienta tuviniekiem

- Tuvākā cilvēka slimība, ārstēšanās intensīvajā terapijā var būt emocionāli ļoti traumējoša, un ir reizes, kad ir nepieciešams emocionāls atbalsts. Jo ilgāk pacients ir ITRN, jo emocionāli grūtāk ir viņu apmeklēt, un pacienta tuvinieki bieži vien jūtas bezspēcīgi palīdzēt. Slimnīcā ir pieejams kapelāns, vizīti var pieteikt telefoniski +371 67069645 vai ierodoties garīgās aprūpes kabinetā, kas atrodas 25. korpusa 1. stāvā (C5 ieeja), centrālajā koridorā darba laikā no plkst.8.30 -18.00 darba dienās ([Garīgā aprūpe | Stradiņa slimnīca \(stradini.lv\)](http://stradini.lv)).
- Reizēm, lai risinātu ar pacienta saslimšanu sociālus jautājumus, ir nepieciešama sociālā darbinieka palīdzība. Papildu informāciju par kontaktiem un darba laiku iespējams atrast sekojoši: [Sociālais darbs | Stradiņa slimnīca \(stradini.lv\)](http://stradini.lv).